

EKONOMİ POLİTİK

OVP'nin Gizli Varsayımları

Erinç Yeldan, 15 Ekim 2014

Orta Vadeli Program metni geçtiğiniz hafta açıklandı. Gerek **Cumhuriyet**'te, gerekse diğer yazılı ve sosyal medyada OVP'nin geleneksel üç yıllık hedefleri (temennileri-?) okurlara tanıtıldı, etraflıca tartışıldı. Kısaca anımsamak gerekirse, OVP metni içinde bulunduğumuz yıl içinde milli gelir büyüme hızının yüzde 3.3; enflasyon oranının 9.4; işsizlik oranının ise 9.6 olacağını öngörüyor. 2017'ye ulaşıldığında reel büyüme hızı ve enflasyon artık Türkiye'nin mistik bir makroekonomik hedefi haline gelen yüzde 5 bandına oturmuş olacak. İhracatımız 203.4, ithalatımız ise 297.5 milyar dolara yükselecek. Cari işlemler açığı kontrol altına alınacak ve 50.7 milyar düzeyinde (GSYH'nin yüzde 5.2'si) gerçekleşecek. Yurt içi tasarruflar özel sektörde hızla yükselecek ve toplamda milli gelirin yüzde 17.1'ine çıkacak.

Ve hepsinden önemlisi kişi başına gelir tekrar yükselme eğilimine girecek ve 2017'de 12,230 dolara ulaşacak. Bu rakam 2013'e görece yüzde 20 artış anlamına geliyor!

***

Peki bütün bu “temenniler” nasıl gerçekleşecek?

Bu sorunun tek bir olası yanıtı var: döviz kurunun ucuzlaması.

Dövizin ucuzluğu, 2003 sonrası tüm AKP döneminin ana kurgusuydu. AKP ekonomi yönetimi küresel finans piyasalarına bir yandan yüksek faiz sunarak, bir yandan da özelleştirmeler ve imar rantları aracılığıyla uluslararası piyasalardan spekülasyon nitelikli sıcak para akımlarını Türk finans piyasalarına çekerek yapay bir döviz bolluğu yaratmayı amaçlamıştı. Küresel piyasalardaki bol ve ucuz dolar fonları söz konusu dönemde Türkiye ve benzeri “yükselen piyasa ekonomilerine” aktarılmış ve dolar bazında büyüyen bir ekonomi algısı yaratılmış idi. OVP'nin 2014 “hedefleri” de bu beklentiyi korumakta ve dövizin ucuzluğuna dayalı *spekülasyon-yönlü büyüme modelini sürdürmeyi amaçlamaktadır*.

Aşağıdaki tabloda OVP'nin verilerinden hareketle söz konusu “modelin” makroekonomik varsayımlarını sergiliyoruz.

	GSYH Reel Büyüme (%)	Enflasyon (TÜFE)	TL/\$ Kur	Kur Aşınması
2013		7.4	1.90	
2014	2.7	9.4	2.17	13.7
2015	4.6	6.3	2.29	5.7
2016	5.3	5	2.37	3.6
2017	5.0	5	2.44	3.0

Kaynak: OVP, 2014 metnine dayanarak kendi hesaplarımız.

OVP metninden hareketle önce gayrı safi yurtiçi hasıla'nın (GSYH'nin) TL ve dolar bazındaki değerlerinden ekonomi idaresinin TL/US\$ döviz kuru tahminlerini elde ediyoruz. Böylelikle, TL'nin dolar kurunun 2015'te 2.29; 2017'de ise 2.44 olarak varsayıldığını öğreniyoruz. Enflasyon tahmini ile karşılaştırıldığında, doların fiyatı 2014'te reel olarak aşınma göstermekte; ancak 2015'ten başlayarak dönem sonuna değin dövizin *reel olarak hızla ucuzlayacağı varsayılmakta*. Öyle ki, 2016 ve 2017'de enflasyon hızının Merkez Bankası'nın on yıllık hayali olan yüzde 5 düzeyine gerileyeceği düşünülürken, doların TL fiyatı sadece yüzde 3.6 ve 3.0 oranında artış gösterecek. Bu demek oluyor ki, dolar 2015'ten başlayarak reel olarak ucuz; TL ise pahalı olacak. Böylelikle ucuzlayan dolar bazında *reel olarak* yüzde 5 düzeyinde artması beklenen milli gelir, *dolar bazında* yüzde 20'ye ulaşan *sanal bir büyüme* sergilemiş olacak.

Ancak, bu koşullar altında ithalata dayalı tüketim talebinin nasıl caydırılacağı (ve dolayısıyla özel tasarrufların milli gelire oranla nasıl 4 puan düzeyinde yükseltilebileceği) ve cari işlemler açığının nasıl kontrol altına alınabileceği konuları ise büyük bir sır –daha doğrusu iktisat biliminin doğrularıyla açıklanamayacak bir beklenti olarak gözlerden uzak tutulmaya çalışılacak.

***

Bu köşede sıklıkla vurguladığımız üzere, Türkiye'nin döviz ucuzluğuna dayalı spekülatif büyüme modeli salt teknik bir iktisadi konu değil, aynı zamanda uluslararası güvenlik ve bağımlılık sorunları içeren *siyasi* bir sorundur. OVP'nin gizlerinin uzantıları, Türkiye'nin iktisadi ve siyasi bağımlılığını derinleştirecek ciddi tehditlerle bezenmiştir.